

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕРВІСНА КУЛЬТУРА»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Культурологія
Спеціальність	034 «Культурологія»
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Возний Ігор Петрович, доктор історичних наук, професор https://www.chnu.edu.ua/umbraco#/content/content/edit/30756?mculture=uk
Контактний тел.	+38095 428 01 75
Е-mail:	i.voznyi@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	покликання на сторінку навчальної дисципліни в Moodle
Консультації	Очні консультації: Середа 14.30 – 15.30, Коцюбинського, 2, корпус 6, ауд. 30 Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю в системі Google-meet Viber / Telegram / e-mail: з понеділка по п'ятницю з 18.00 до 19.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Програму навчальної дисципліни «Первісна культура» розроблено відповідно до державного стандарту нормативної навчальної дисципліни підготовки фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Епоха первісності, яка називається ще «доісторичною» або «доцивілізаційною» епохою розвитку людства, є найбільш раннім і найбільш тривалим у часовому відношенні періодом історії культури. Вона охоплює найдовший за часом і, можливо, найменш вивчений період світової культури від виникнення людини (близько млн. років тому) і до появи державності. Первісна, або архаїчна, культура налічує понад 30 тис. років. Це час, коли всередині міфологічного простору зароджувалися різноманітні феномени культури – релігія, наука, мистецтво. Первісна культура є відображенням суспільної діяльності людини, спрямованої на оволодіння природою і її силами. Причому для ранніх етапів історії різних народів характерна єдність закономірностей, спільність проявів становлення культури.

Загалом людина первісної доби за інтенсивністю своєї розумової діяльності та культурного освоєння навколишнього середовища навряд чи може поступитися сучасній людині, оскільки основи цивілізації в її найголовніших проявах були започатковані саме за найдавніших часів. У певному сенсі всі сучасні види життєдіяльності людини беруть свій початок в первісності, тому вивчення первісної культури представляє великий інтерес студентів-культурологів.

Мета навчальної дисципліни.

Сформувати у студентів цілісну картину становлення та ранньої історії людського суспільства, уявлення про виникнення та еволюцію матеріальної культури та духовного життя суспільства. Дисципліна націлена на розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів дослідження проблем розвитку матеріальної та духовної культури періоду первісного суспільства, формування у студентів уявлень про історію культури первісності як науки, що має міждисциплінарний характер, спирається на результати досліджень широкого кола наук гуманітарного і природничого циклів (археології, етнології, мовознавства, антропології, палеобіології, семіотики, релігієзнавства, фізики, хімії та ін.).

Вводячи студента в майбутню професію, культура первісного суспільства покликана виховати висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця освітнього ступеня «Бакалавр», який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. МАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРА	
Тема 1	Культура первісного суспільства як історичний тип
Тема 2	Знаряддя праці та побут первісних людей
Тема 3	Житлові споруди первісних людей
МОДУЛЬ 2. ДУХОВНА КУЛЬТУРА	
Тема 4	Мистецтво первісних людей
Тема 5	Зародження міфології
Тема 6	Зародження релігійних вірувань
Тема 7	Поява письма

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Задля цілісності та безперервності навчального процесу до послуг студентів спеціальності функціонує Наукова бібліотека ЧНУ ім. Юрія Федьковича, методичний кабінет навчальної та навчально-методичної літератури, факультетський та кафедральний Web-сайти; навчальні дисципліни освітньої програми представлені в мережі «Електронний університет» на платформі Moodle.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: При здійсненні поточного та модульного, а також підсумкового контролю використовуються такі його форми: АТ – аналітичний тест; ЕТ – експрес-тест; УО – усне опитування; ФО – фронтальне опитування; ПТ – підсумковий тест; РВ – розв’язування вправ; РЗ – розв’язування завдань; ТД – тематичний диктант; МКР – модульна контрольна робота; РД – реферативна доповідь; ЗР – захист реферату; ОКП – оцінка конспекту першоджерел.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Курс «Первісна культура» вивчається протягом одного семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю.

Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (30+30). Окрім цього, студент може виконати індивідуальне науково-дослідницьке завдання, що оцінюється від 1 до 10 балів.

Підсумковий модуль оцінюється в 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної та практичної (тестові завдання).

Теоретичний блок складається з трьох питань, що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 8 балів.

Практичний блок складається з 5 тестових завдань, що являють собою закриті тести (кожний оцінюється у 2 бали). Тести виконуються у письмовому режимі одразу після теоретичної відповіді, а не на місці підготовки.

Відповіді на додаткові запитання додають студенту ще 6 балів.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу «Первісна культура» отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS. При виставленні загальної оцінки враховуються наступні критерії:

«А» (90–100 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни;
- глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу;
- показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал;
- продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її;
- переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання;
- належним чином виконував завдання для самостійної роботи;

- допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності;
- добре виконав завдання модульного контролю.
- «В» (80–89 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
  - розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу;
  - робив узагальнення та висновки з окремих питань;
  - виконував завдання для самостійної роботи;
  - при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності;
  - не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання;
  - добре виконав завдання модульного контролю.
- «С» (70–79 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
  - розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу;
  - формулював висновки з окремих питань практичних занять;
  - не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях;
  - брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури;
  - виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
- «D» (60–69 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
  - відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
  - формулював висновки з окремих питань;
  - при підготовці до практичних занять майже або й зовсім не використовував додаткову літературу;
  - не проявляв активності на практичних заняттях;
  - частково виконав завдання для самостійної роботи;
  - не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
  - при виконанні завдань модульного контролю допустив багато неточностей або декілька грубих помилок.
- «E» (50–59 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
  - відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
  - допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення;
  - не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему;
  - недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову;
  - не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи;
  - виконав окремі завдання для самостійної роботи;

- не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;

- погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.

«Fх» (35–49 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- частково виконав завдання для самостійної роботи;

студент:

- не проявляв активності на практичних заняттях;
- допускав принципові помилки під час виконання завдань;
- не виконав завдання модульного контролю.

«F» (0-34 бали) ставиться у разі, якщо студент:

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні;

- не ознайомився з рекомендованою літературою;
- не виконав завдання для самостійної роботи;
- не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
- не проявляв активності на практичних заняттях;
- на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни;
- не виконав завдання модульного контролю.

Набрана студентом кількість балів є основою для виставлення оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Баженов О.Л. Історія первісного суспільства. Практикум. Кам'янець-

Подільський, 2015. 124 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1009/%D0%91%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%9E.%20%D0%9B.%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B2%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%81%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

2. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Кравченко О.В. Історія світової культури: Навч. посібник / Наук. ред. В.М. Шейко. Київ : Кондор, 2006. 404 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/ISTORIA_Svit_kul_2006.pdf
3. Історія світової культури / Під заг. ред. М. В. Дедкова. Запоріжжя: Дике Поле, 2009. 376 с. URL: <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/67a4a4df-3bb3-417f-ad67-e13cd34bc7bf/content>
4. История человечества / под ред. Де З. Я. Лаата ; участник: А. Х. Дани, Х. П. Лоренсо, Р. Б. Нуну. Москва : ЮНЕСКО : МАГИСТР-ПРЕСС, 2003. Т. 1. Доисторические времена и начала цивилизации. 681 с. URL: https://psv4.userapi.com/c414719/u322691205/docs/b2775810d303/YuNESKO_-_Istoria_chelovechestva_tom_1_Doistoricheskie_vremena_i_nachala_tsivilizatsii_-_2003.pdf?extra=QleEgilwTn5J2rPiTu8TqQsMhWzJfaW-6F8CWUUSwBqiFtmdDUcaf16YTjinXImSmV0ytNWyoEyV_RR0ikeFUaug0H-gP5w5uN-sSppx-J83w3KVPffkR9bwTyR6avftl_dRPCViDV1f3B8
5. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 584 с. URL: http://megalib.com.ua/book/70_Ykrainska_ta_zarybijna_kylytyra.html
6. Ліндсей Д. Коротка історія культури: Від доісторичних часів до доби Відродження. В 2-х томах. / пер. з англ. Віра Герасимчук, Лесь Герасимчук. Т. 1. Київ : Мистецтво, 1995. 240 с. URL: https://hromadalib.wordpress.com/wp-content/uploads/2019/02/lindsay_1939_history_culture_1.pdf
7. Сіверс В.А. Історія світової культури. Київ: НАККИМ, 2011. 438 с. URL: http://library.nakkkim.edu.ua:8080/libdoc/knugu/knygy2/mystectvoznacvi/sivers_ist.svit.kult.pdf
8. Фрэзер Дж. Золотая ветвь. Исследование магии и религии / Перев. с англ. Рыклин М.К. Москва: Азбука, 2024. 799 с. URL: <http://yanko.lib.ru/books/sacra/fraser-1volumes-1.pdf>
9. Элиаде Мирча. Аспекты мифа/ Пер. с фр. В.П. Большакова. 4-е изд. Москва : Академический проспект, 2010. 256 с. URL: https://monoskop.org/images/5/5d/Eliade_Mircha_Aspektue_mifa_2000.pdf
10. Элиаде Мирча. История веры и религиозных идей. Том I От каменного века до элевсинских мистерий. Москва: Критерий, 2001. 464 с. URL: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/filosofija_religii/ehliade_m_istorija_very_i_religioznykh_idej_tom_i_ot_kamennogo_veka_do_ehlevsinskikh_misterij/31-1-0-169

*Детальна інформація щодо вивчення курсу «Первісна культура» висвітлена
у робочій програмі навчальної дисципліни
<https://philcult.chnu.edu.ua/media/120oohfx/pervisna-kultura.pdf>*